

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/140/2022
Identifikačné číslo spisu: 7021200288
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7021200288.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobkyne: O. O. D., narodená XX. W. XXXX, bytom v O., ul. M. C. XXX/XX, právne zastúpená: Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dobšinského 12, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 17. februára 2021, Číslo: 10234-4/2021-BA, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. mája 2022, č. k. 8S/43/2021-38, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne z a m i e t a .

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 26. mája 2022, č. k. 8S/43/2021-38, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu podanú žalobkyňou, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia zo dňa 17. februára 2021, číslo: 10234-4/2021-BA, ktorým žalovaná zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Michalovce (ďalej len „pobočka žalovanej“) tak, že vypustila text „za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici“ a doplnila text „za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa predchádzajúceho dňu povolenia splátok dlžných súm poistného (t. j. do dňa 18. júna 2018).“ a v ďalšom rozhodnutie pobočky žalovanej potvrdila. Pobočka žalovanej rozhodnutím zo dňa

10. apríla 2019, Číslo: 700-3610238419-GC04/19 predpísala žalobkyni, ako osobe samostatne zárobkovo činnej, penále za oneskorenú úhradu poistného za obdobie od apríla 2009 do júna 2011 v celkovej výške 2.624,52 eur.

2. Krajský súd konštatoval, že základnou otázkou v preskúmvanej veci bolo posúdenie, či žalobkyňa mala povinnosť zaplatiť poistné za rozhodné obdobie, a to od apríla 2009 až júna 2011, z dôvodu, že bola držiteľkou licencie č. L1A/PO1309/06 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorá bola zrušená až dňa 13. júna 2017 rozhodnutím č. LZA/PO/1309/06-1500/2017. Krajský súd poukázal, že otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) z dôvodu, že bola držiteľkou licencie L1A sa zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rozsudku zo dňa 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019 a dal na ňu odpoveď. Zároveň poukázal, že ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo dňa 30. novembra 2021, č. k. IV. ÚS 610/2021-22.

3. Vychádzajúc z nesporných faktov, krajský súd odkázal, že sa priklonil k záverom rozsudku Veľkého senátu najvyššieho súdu zo dňa 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019 pri hodnotení základných otázok, ktoré boli zhrnuté do skutkových záverov žalovanej ako orgánu verejnej správy definujúceho postavenie žalobkyne ako držiteľky licencie L1A. Uvedená licencia žalobkyni zaručovala postavenie, ktoré jej umožňovalo výkon a poskytovanie zdravotnej praxe ako samostatne zárobkovej činnosti, aj za situácie trvania jej zamestnania, počas ktorého jej zamestnávateľ za žalobkyňu odvádza poistné. Licencia LA1 definovala žalobkyňu ako osobu oprávnenú na poskytovanie zdravotnej starostlivosti vo svojom odbore. Jej výkon bol naďalej možný s povinnosťou a postavením žalobkyne ako osoby povinnej odvádzať poistné do Sociálnej poisťovne (ako samostatne zárobkovo činná osoba) aj potom, čo dňa 24. 03. 2009 rozhodnutím č. 2031/2009/OZ-ORU Prešovský samosprávny kraj na jej žiadosť zrušil povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancie v odbore oftalmológia, v mieste výkonu činnosti Vranov nad Topľou. Krajský súd pri posudzovaní správnej žaloby žalobkyne vychádzal z vyššie uvedených záväzných právnych názorov najvyššieho súdu a ústavného súdu vyslovených v konaniach pod sp. zn. 1Vs/3/2019 a IV. ÚS 610/2021-22.

4. Skutkové zistenia v danej veci potvrdili, že žalobkyňa aj po zrušení povolenia rozhodnutím Prešovského samosprávneho kraja č. 2031/2009/OZ-ORU zo dňa 24. 3. 2009 na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení ku dňu 31. 03. 2009, bola a zostala naďalej držiteľkou licencie L1A č. L1A/PO/1309/06 vydanou Slovenskou lekárskou komorou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekáro. Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch rozhodla v súlade so zákonom o sociálnom poistení, keď rozhodla tak, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. 6. 2011, keďže v intenciách vyššie uvedeného názoru Veľkého senátu najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím ústavného súdu, žalobkyňa ako držiteľka licencie L1A mala postavenie (status) samostatne zárobkovo činnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č 461/2003 Z. z. V prípade žalobkyne, ako držiteľky licencie L1A, bola naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistovali žiadne vonkajšie prekážky, ktoré by boli nezávislé od jej vôle ako držiteľky tejto licencie, ktoré by jej bránili (mala v dôsledku licencie LA1 teda možnosť a mala postavenie oprávnenej) vykonávať samostatnú zdravotnícku prax a poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom napr. iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že žalobkyňa, ako držiteľka tejto licencie L1A, uvedenú licenciu nevyužívala, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania (licencia L1A bola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.).

5. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd žalobné námietky žalobkyne, ktorými namietala nesprávne právne posúdenie veci a podstatným porušením ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohli mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia žalovanou, vyhodnotil ako nedôvodné. Konštatoval, že námietky žalobkyne poukazovali na

„rovnocennosť“ oboch rozhodnutí Veľkého senátu najvyššieho súdu (sp. zn. 1Vs/1/2019 a 1Vs/3/2019), v prvom rade. Aj samotná žalobkyňa odkazovala na ústavné rozmery možností posudzovania relevantných otázok orgánmi verejnej správy, ktorými boli postavenie žalobkyne, ako držiteľky licencie L1A na výkon zdravotníckeho povolania, aj za situácie po vydaní rozhodnutia o zrušení povolenia vydaného Prešovským samosprávnym krajom dňa 24. 03. 2009. Námietky žalobkyne tak nespochybnili vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

6. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutím pobočky žalovanej a konania, ktoré vydaniu týchto rozhodnutí predchádzalo, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, a preto žalobu podľa § 190 SSP zamietol.

II.

7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť podaním zo dňa 19. 10. 2022 prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

8. Dôvod kasačnej sťažnosti žalobkyňa vymedzila odkazom na ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g) a f) SSP tvrdiac, že krajský súd rozhodol nesprávne a nezákonne, a to na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania (žalobkyňi), aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Žalobkyňa odôvodnenie kasačnej sťažnosti systémovo rozčlenila do dvoch podstatných častí - v prvej sa venovala charakteru a podstate licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe vo vzťahu k zániku statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby a druhú venovala princípu právnej istoty a porušeniu práva sťažovateľa na súdnu a inú ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho súdu pre ľudské práva, k porušeniu práva sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle článku 48 ods. 1 Ústavy SR.

10. Vo vzťahu k prvej časti uviedla, že len formálne držanie licencie L1A bez jej skutočného využitia za účelom získania príjmu, nemôže napĺňať materiálnu podmienku na to, aby mala žalobkyňa aj po zániku oprávnenia (na ktoré bola jej účasť, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, na sociálnom poistení pôvodne naviazaná) pokračujúcou účasťou na sociálnom poistení aj po zániku tohto oprávnenia. Licencia L1A v prípade žalobkyne sama o sebe nenapĺňala pojmové znaky oprávnenia na výkon podnikateľskej činnosti, keďže na ňu žalobkyňa nikdy nedosahovala žiaden príjem.

11. Vo vzťahu k druhej časti kasačnej sťažnosti poukázala na princíp právnej istoty, ktorý bol zo strany žalovanej, resp. pobočky žalovanej porušený, keďže žalobkyňa očakávala, že jej vec už bola definitívnym a nespochybniteľným spôsobom vyriešená, napriek tomu o 10 rokov neskôr bolo vydané ďalšie rozhodnutie (predpis penále). Žalobkyňa rovnako spochybnila záväznosť rozhodnutia Veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/3/2019 vo vzťahu k skôr vydanému rozhodnutiu Veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/1/2019 a na ne nadväzujúce rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 610/2021, ktorým bola odmietnutá sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/3/2019.

12. V záverečnej časti kasačnej sťažnosti žalobkyňa navrhla, aby „... za účelom zachovania princípu právnej istoty, ako aj práva sťažovateľa na zákonného sudcu...“ najvyšší správny súd konanie prerušil a „... podal predsedovi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podnet na zaujatie stanoviska pléna Najvyššieho správneho súdu k zjednoteniu výkladu zákonov ...“. Žiadala tiež, aby najvyšší správny súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

III.

13. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadrila na základe zaslanej výzvy krajského súdu podaním zo dňa 04. 11. 2022, číslo: 45627-13/2022-BA.

14. Žalovaná uviedla, že žalobkyňa v kasačnej sťažnosti neuviedla také námietky, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Podrobnejšie argumentovala závermi vyjadrenými v rozhodnutí Veľkého senátu najvyššieho súdu zo dňa 24. 11. 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019. K otázke aplikácie princípu spravodlivosti (ktorej venovala žalobkyňa značnú časť kasačnej sťažnosti) okrem iného uviedla, že „v rovnakých prípadoch, t. k. pri rovnakom skutkovom a právnom základe, je povinná rozhodovať vždy rovnako, aby nedošlo k zvýhodneniu, resp. k znevýhodneniu, fyzických osôb, ktoré spĺňajú rovnaké kritériá na vznik/zánik povinného sociálneho poistenia.“. V závere navrhla, aby najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

15. Žalobkyni bolo vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti doručené dňa 22. 11. 2022 na vedomie.

IV.

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 17. februára 2021, Číslo: 10234-4/2021-BA, ktorým táto zmenila rozhodnutie pobočky žalovanej tak, že vypustila text „za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici“ a doplnila text „za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa predchádzajúceho dňu povolenia splátok dlžných súm poistného (t. j. do dňa 18. júna 2018).“ a v ďalšom rozhodnutí pobočky žalovanej potvrdila. Pobočka žalovanej rozhodnutím zo dňa 10. apríla 2019, Číslo: 700-3610238419-GC04/19 predpísala žalobkyni, ako osobe samostatne zárobkovo činnéj penále za oneskorenú úhradu poistného za obdobie od apríla 2009 do júna 2011 v celkovej výške 2.624,52 eur.

23. Podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

24. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 543/2010 Z. z., samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a je registrovaná podľa osobitného predpisu. V súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

25. Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

26. Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 5 EUR.

28. Podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak ide o nevymáhateľnú pohľadávku podľa osobitného predpisu.

29. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobkyni bolo doručené dňa 02. 05. 2019 rozhodnutie pobočky žalovanej zo dňa 10. 04. 2019, Číslo: 700-3610238419-GC04/19, ktorým jej bolo predpísané penále v sume 2.624,52 eur za obdobie apríl 2009 až jún 2011;

- proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie zo dňa 16. 05. 2019, v ktorom namietala, že rozhodnutím č. 25883-Mi jej boli povolené splátky dlžných súm poistného, pričom ten bol zrušený z dôvodu porušenia jedného termínu úhrady splátky; novým rozhodnutím č. 29308-2/2018-Mi jej bol opätovne schválený splátkový kalendár a poslednú splátku uhradila dňom 07. 02. 2019, odvolaním požiadala o prehodnotenie rozhodnutia vo veci predpísania penále;

- žalovaná o odvolaní rozhodla tak, že rozhodnutie pobočky žalovanej zmenila, vypustila text: „...za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici.“ A doplnila text: „... za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa predchádzajúceho dňu povoleniu splátok dlžných súm poistného (t. j. do dňa 18. júna 2018).“ a v ostatnom potvrdila rozhodnutie pobočky žalovanej;

- len pre úplnosť najvyšší správny súd doplní, že žalobkyňa dňa 17. 01. 2018 podala na pobočke žalovanej Registračný list FO - odhlášku zo sociálneho poistenia, s dátumom zániku poistenia 30. 06. 2011, t. j. týmto dňom žalobkyni zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. (táto skutočnosť v danom období nebola sporná) a zároveň pobočka žalovanej dňa 21. 05. 2018 rozhodnutím č. 700-3610268418-GC04/18 predpísala poistné za obdobie december 2009 až jún 2011 (právoplatné 13. 06. 2018), uvedené rozhodnutie žalobkyňa nenapadla odvolaním.

30. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase, najvyšší správny súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či

žalobkyni, ako samostatne zárobkovo činnejš osobe, žalovaná správne predpísala penále žalobkyni z dôvodu neuhradeného poistného za obdobie od apríla 2009 do júna 2011. Najvyšší správny súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovanej napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 578/2004 Z. z. a judikatúrou najvyššieho súdu a ústavného súdu, a svoju právnú úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil.

31. Najvyšší správny súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutím pobočky žalovanej a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov, ako i právneho záveru Veľkého senátu v jeho rozhodnutí zo dňa 24. 11. 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019 spolu s rozhodnutím ústavného súdu zo dňa 30. novembra 2021, č. k. IV. ÚS 610/2021-22, ktoré sú pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzné, postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd. Tento záver odôvodňuje najvyšší správny súd nasledovne.

32. Na úvod najvyšší správny súd poznamenáva, že predmetom tohto súdneho prieskumu je rozhodnutie o predpísaní penále žalobkyni za riadne včas neuhradené poistné, ktoré jej bolo predpísané rozhodnutím pobočky žalovanej dňa 21. 05. 2018 rozhodnutím č. 700-3610268418-GC04/18. Proti uvedenému rozhodnutiu žalobkyňa nevyužila riadne opravné prostriedky a ani rozhodnutie nenapadla správnu žalobou. Pre úplnosť je potrebné dodať, že v prejednávanom prípade nebol sporným ani zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, napriek tomu, že túto skutočnosť napadá žalobkyňa v správnej žalobe prvýkrát. Žalobkyňa dňa 17. 01. 2018 podala Registračný list FO - odhlášku zo sociálneho poistenia, s dátumom zániku poistenia - 30. 06. 2011, t. j. týmto dňom žalobkyni zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Vzhľadom na skutočnosť, že zánik povinného poistenia žalobkyne nebol sporný, žalovaná o ňom nebola oprávnená rozhodnúť. V prípade, ak žalobkyňa nesúhlasila so zánikom sociálneho poistenia dňom 30. 06. 2011, mala možnosť túto skutočnosť namietat ešte predtým ako pobočka žalovanej rozhodla o predpísaní poistného dňa 21. 05. 2018. Až v takomto prípade, by bola povinná pobočka žalovanej rozhodnúť o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia podľa § 178 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. Žalobkyňa túto možnosť nevyužila, a až v podanej správnej žalobe začala spochybňovať zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Z pohľadu najvyššieho správneho súdu, však otázka zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, vzhľadom na vyššie uvádzané okolnosti a skutočnosti bola vyriešená a zároveň v tomto konaní to už nemožno skúmať.

33. Žalobkyňa v podanej kasačnej sťažnosti na prvom mieste napádala jej postavenie v súvislosti s licenciou L1A, ktorá jej ostala v platnosti aj po zrušení oprávnenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení Prešovským samosprávnym krajom ku dňu 31. 03. 2009, pričom spochybňovala zánik jej povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, napriek tomu, že sama oznámila pobočke žalovanej zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia ku dňu 30. 06. 2011. Argumenty, ktoré v správnej žalobe a rovnako aj v kasačnej sťažnosti uviedla žalobkyňa v prvej časti, smerujú proti skutočnostiam súvisiacim so zánikom povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, ktoré v tomto konaní preskúmať už nemožno, pretože tieto najvyšší správny súd vzhľadom na okolnosti považuje za vyriešené a námietky žalobkyne s tým súvisiace považuje za nedôvodné. Otázka statusu žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnejš osoby tak nemôže byť žalovanou opätovne posudzovaná v následnom konaní o predpísaní penále.

34. Krajský súd pri rozhodovaní o správnej žalobe správne vychádzal z aktuálnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu a ústavného súdu, v rámci ktorého správne subsumoval na prejednávaný prípad rozhodnutie Veľkého senátu najvyššieho súdu zo dňa 24. 11. 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019 a naňho nadväzujúce rozhodnutie ústavného súdu, ktorý rozhodoval o podanej ústavnej sťažnosti v súvislosti s rozhodnutím sp. zn. 1Vs/3/2019, ktorá bola odmietnutá uznesením zo dňa 30. 11. 2021, č. k. IV. ÚS

610/2021-22, napriek skutočnosti, že predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie o predpísaní penále. Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa k uvedenej aktuálnej rozhodovacej činnosti v súvislosti s prejednávajúcou právnou otázkou obširne vyjadroval v napadnutom rozsudku, najvyšší správny súd už nepovažoval za potrebné, uvedenú otázku opätovne otvárať (aj vzhľadom na predmet súdneho prieskumu), preto na uvedené len stručne poukazuje a v celom rozsahu sa s týmto právnym názorom stotožňuje.

35. Druhá časť námietok žalobkyne uvedených v kasačnej sťažnosti smerovala vo vzťahu k rozhodnutiu ústavného súdu (uznesenie, č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30. novembra 2021), ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti rozsudku najvyššieho súdu 1Vs/3/2019. V uvedenom uznesení bolo skonštatované, že: „Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.“ Ústavný súd opäť pripomenul, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon zveril najvyššiemu súdu (bod 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie článku 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. článku 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovisk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (pozri bližšie IV. ÚS 426/2018). Zdôraznil, že zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatúrny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarca s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie (k tomu pozri body 17, 19, 21 a 23 odôvodnenia). Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať, a naopak, postupujú ex officio, pričom taký ich zákonne súladný postup nemôže byť z hľadiska práva na súdnu ochranu neúspešnej strany v konaní v zmysle článku 51 ods. 1 Ústavy SR úspešne napadnutý ako ústavne nekonformný. Žalobkyňou avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

36. Ústavný súd teda v okolnostiach tejto veci dospel k záveru, že argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Uvedené je dostačujúce na to, aby ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti, ako celku, sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Rozhodnutie ústavného súdu, ako aj rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu je pre súdy záväzná.

37. Žalobkyňa v závere kasačnej sťažnosti (v bode označenom ako „VI. Návrh na prerušenie súdneho konania“) navrhla, aby najvyšší správny súd („za účelom zachovania princípu právnej istoty, ako aj práva sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s

čl. 6 ods. 1 ...“) prerušil konanie a „... podal predsedovi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podnet na zaujatie stanoviska pléna Najvyššieho správneho súdu k zjednoteniu výkladu zákonov ...“. Odvolávala sa pritom na ustanovenie § 21 ods. 3 písm. a) v spojení s ustanovením § 24d ods. 1 písm. b) zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V súvislosti s týmto návrhom, najvyšší správny súd uvádza, že právne závery týkajúce sa (sporných) právnych otázok už prešli riadnou kontrolou ústavnosti a uznesením ústavného súdu zo dňa 30. 11. 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021 (vo veci ústavnej sťažnosti Rvp 361/2021), bola ústavná sťažnosť podľa článku 127 Ústavy SR proti rozhodnutiu Veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/3/2019 odmietnutá. Ústavný súd pritom výslovne konštatoval, že odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu je podľa jeho názoru výslovne dostatočné a zrozumiteľné. Najvyšší správny súd tak z uvedeného dôvodu, ale aj preto, že neidentifikoval žiaden z dôvodov uvedených v § 100 SSP, návrh žalobkyne na prerušenie konania nevyhodnotil ako dôvodný.

38. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobkyne ako nedôvodnú postupom podľa ustanovenia § 461 SSP zamietol.

39. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobkyni, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

40. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.